

FieldSPEC

Digital gamma spectrometry and dose rate

พื้นฐานทั่วไป

FieldSPEC เป็นเครื่องมือวัดรังสีชนิด **gamma spectrometry** และ **dose rate** แบบมือถือโดยวัดได้ทั้งในรูปแบบหาปริมาณรังสีและการวิเคราะห์หาสเปกตรัมใช้หัววัดชนิด **1"x2" Na(Tl) crystal** และการทำงานที่มีวงจรแบบ **Digital Signal Processor (DSP)**

การแนะนำการใช้งาน

- พื้นฐานการใช้งาน
- คุณลักษณะการใช้งาน
- เกณฑ์ขีดจำกัด
- การป้องกันการเสียหายของอุปกรณ์จากการใช้งาน
- อุปกรณ์, การควบคุม, การอ่านค่าจากหน้าปัด

การตรวจวัดรังสี

- คุณลักษณะการใช้งาน
  - การวัด **Dose rate**
  - วิเคราะห์เพื่อระบุหา **Isotope**
- ข้อจำกัด
  - ไม่สามารถตรวจจับ **alpha, beta, neutrons**

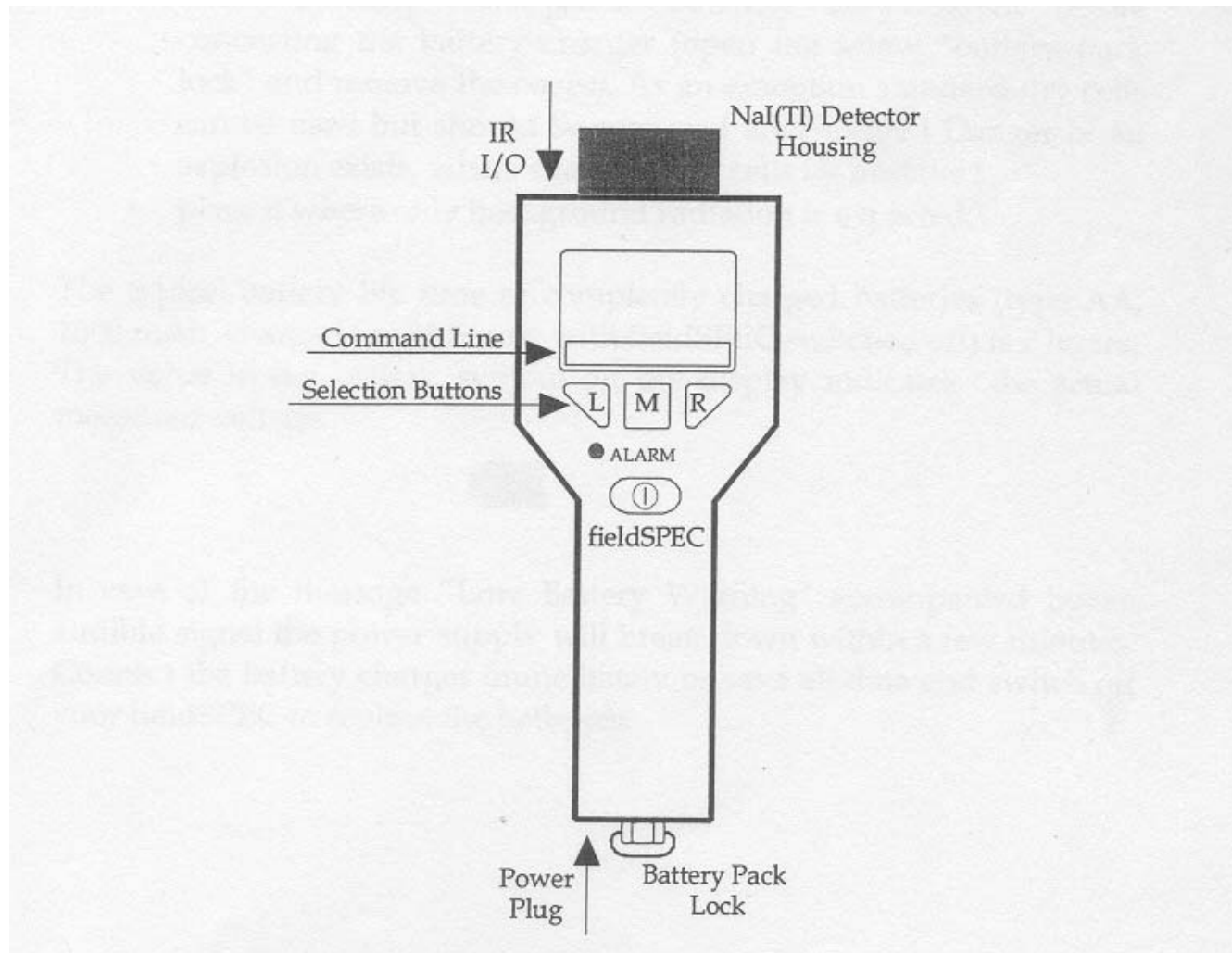
คำแนะนำก่อนการใช้งาน

- หลีกเลี่ยงความสกปรกที่จะมีผลกระทบต่อเครื่องมือนี้
- ตรวจสอบเช็คสภาพทั่วไป
- ตรวจสอบเช็คระดับแรงดันของถ่านชาร์จหากน้อยให้ดำเนินการชาร์จถ่านให้มีระดับแรงดันเต็ม

รูปแสดง jack สำหรับ ชาร์จ battery

Controls and Indicators

เริ่มการใช้งาน

- กดสวิตช์ **On** จนกระทั่งไฟสีแดง **ALARM** ติด หรือถ้ากดสวิตช์ **Off** กดแต่จนกระทั่งมีเสียง, จอแสดงผลจะแสดง **“POWER OFF”**
- หลังการ **On** จอแสดงผลจะแสดง **serial number , software version**

กระบวนการ Self-Calibration

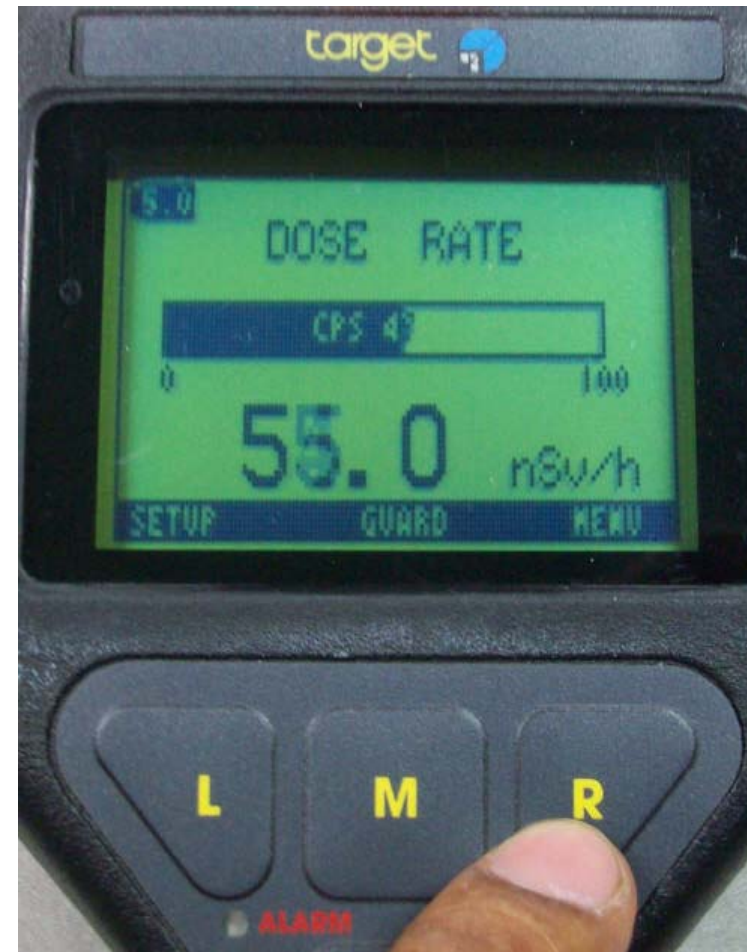
- หลังจากนั้นเครื่องจะทำการ **Calibration** โดยอัตโนมัติตามเงื่อนไขของการปรับเทียบ **Cs-137 = 662 keV** ซึ่งเครื่องจะปรับ **High Voltage** และ **Fine Gain** ในตำแหน่ง **peak** ที่ถูกต้องของ **spectrum** ซึ่งใช้เวลาของกระบวนการทั้งหมดไม่น้อยกว่าประมาณ **3** นาทีจึงจะเสร็จสมบูรณ์
- ถ้าผู้ใช้จะข้าม **mode** การ **Calibrate** นี้เพื่อความรวดเร็วในการใช้งานให้กด “**EXIT**” ระบบก็จะเข้าสู่ **Dose rate mode** ทันที

รูปแสดงกระบวนการ Initial-Calibration

Dose Rate Mode

- หลังจาก **Calibration** แล้วก็จะเข้าสู่โหมดนี้ซึ่งจะแสดงทั้งจำนวนตัวเลขและแบบ **bar graph** โดยจะมี **max scale** ในแต่ละย่านวัดโดยอัตโนมัติ

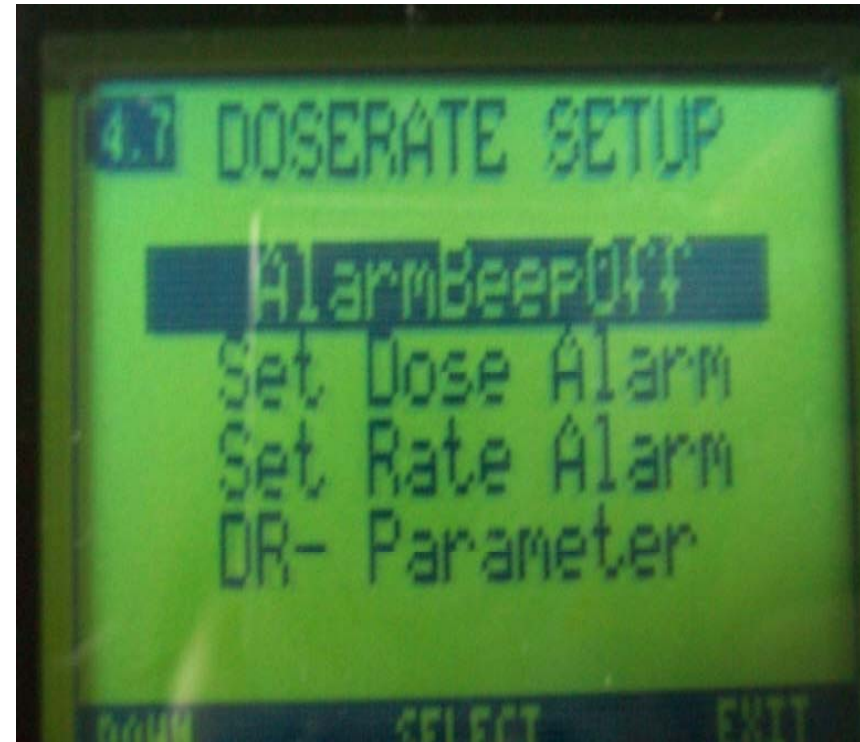
Dose Rate Mode

- การ **setup** ระบบโดยกด " L " ซึ่งจะแสดงในแต่ละส่วนดังในรูป สามารถเลือกแต่ละ **item** ได้โดยกด "DOWN" และเมื่อเลือกแล้วให้กดเข้า **item** โดยกด "SELECT"

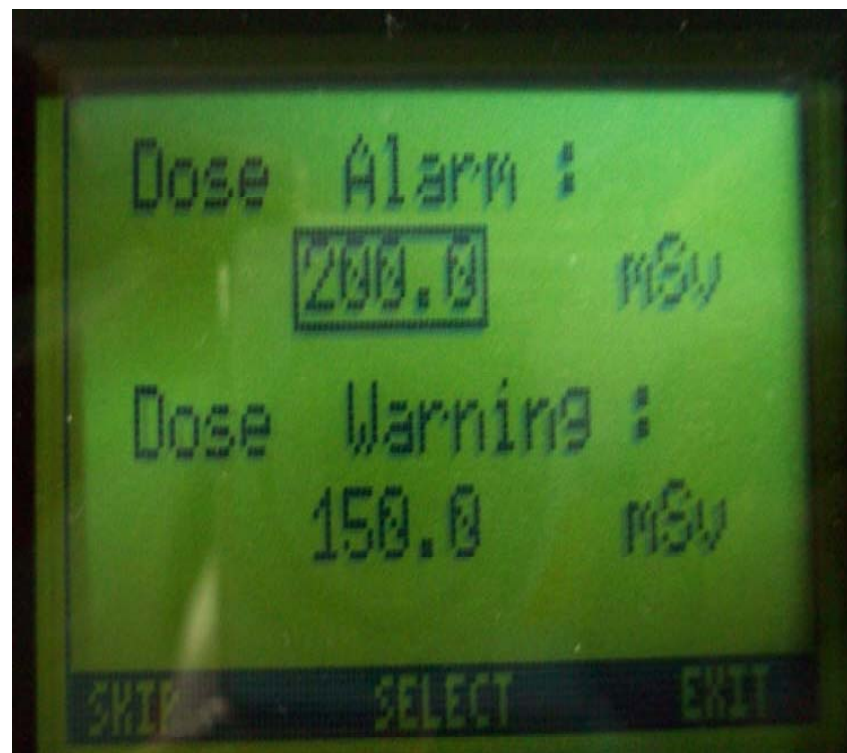
Dose Rate Mode-Dose rate setup

- การ **setup** ระบบโดยกด ” L ”
ซึ่งจะแสดงในแต่ละส่วนดังในรูป
สามารถเลือกแต่ละ **option** ได้
โดยกด ”DOWN” และเมื่อเลือก
แล้วให้กดเลือก **option** โดยกด”
SELECT”

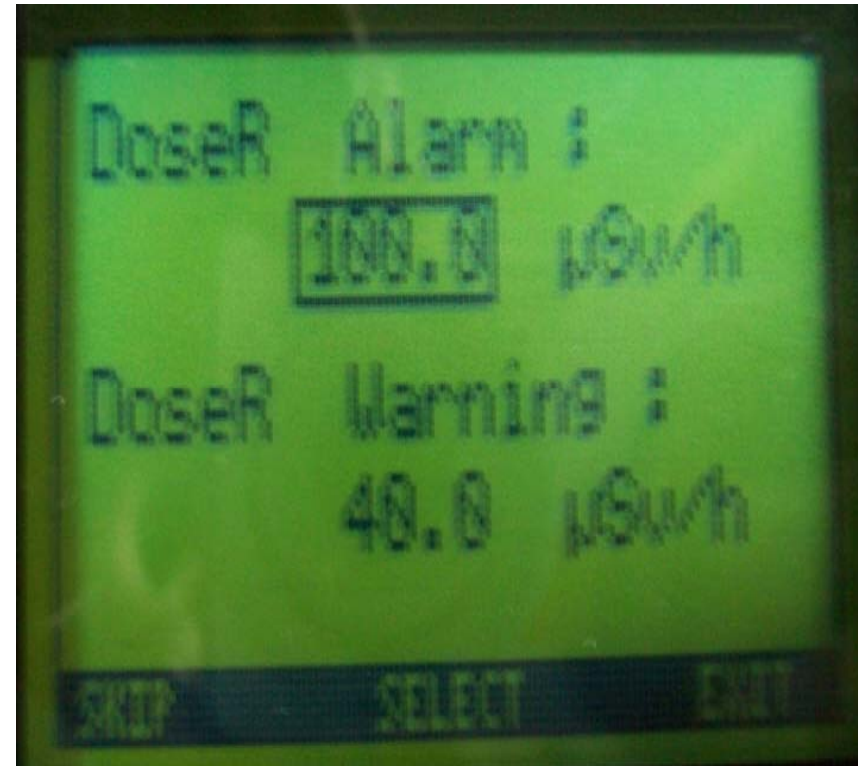
Dose Rate Mode-Dose setup

- การ setup Dose Alarm ระบบโดยกด "SELECT" และเพิ่ม-ลดค่าโดยกด "+" หรือ "-" และ save ค่าที่ต้องการโดยกด "ACCEPT"
- ถ้าต้องไม่ต้องการ set alarm ใหม่ให้กด "SKIP" ระบบก็จะข้ามไป set Dose Warning ก็ให้ทำการ set ในลักษณะเดียวกันกับข้างต้น (ปกติค่า alarm ทั้งหมดถูก set มาจากโรงงานแล้ว)

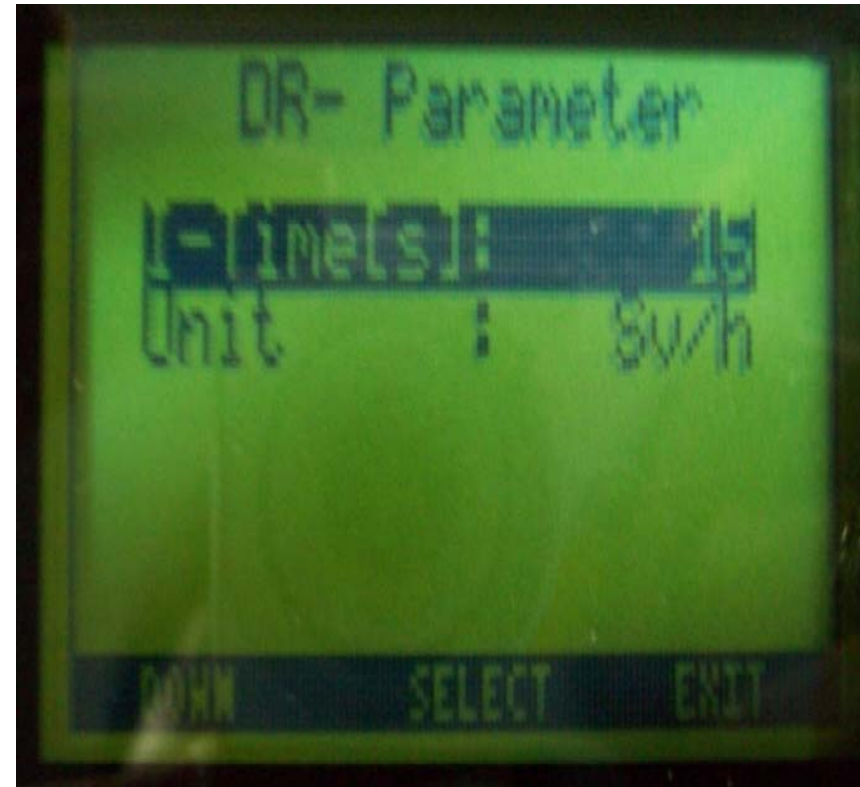
Dose Rate Mode-Dose rate setup

- การ setup Dose Alarm ระบบโดยกด "SELECT" และเพิ่ม-ลดค่าโดยกด "+" หรือ "-" และ save ค่าที่ต้องการโดยกด "ACCEPT"
- ถ้าต้องไม่ต้องการ set alarm ใหม่ให้กด "SKIP" ระบบก็จะข้ามไป set Dose Warning ก็ให้ทำการ set ในลักษณะเดียวกันกับข้างต้น (ปกติค่า alarm ทั้งหมดถูก set มาจากโรงงานแล้ว)

Dose Rate Mode-DR-Parameter

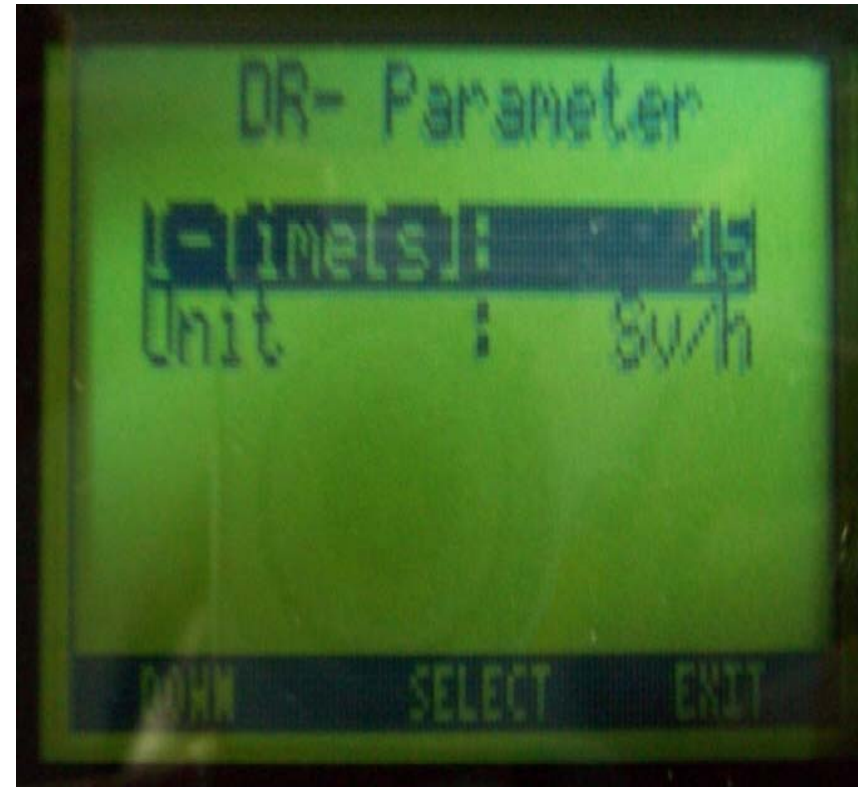
- การ setup “I-Time” เป็นเวลาเฉลี่ยเมื่อวัด Dose rate เพื่อให้เหมาะสมในการแสดงค่าวัดในกรณีที่ค่าวัดมีความแปรปรวนในบางครั้งมีค่าอยู่ระหว่าง 1-30 โดยกด “SELECT” และเพิ่ม-ลดค่าโดยกด “+” หรือ “-” และ save ค่าที่ต้องการโดยกด “ACCEPT”

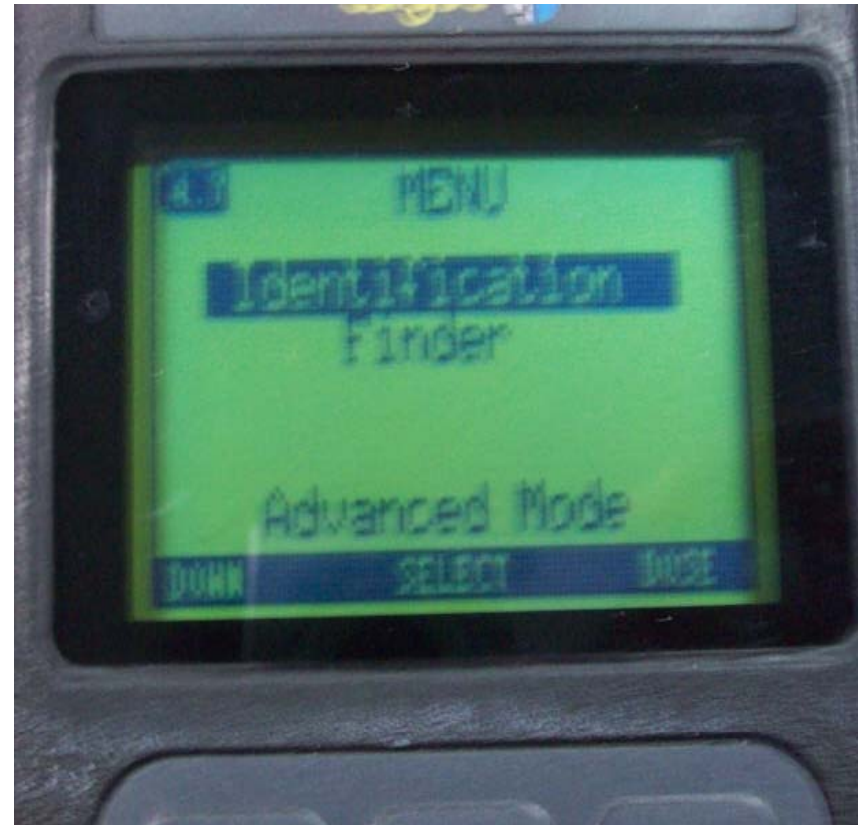
Dose Rate Mode-DR-Parameter

- การ setup "I-Time" เป็นเวลาเฉลี่ยเมื่อวัด Dose rate เพื่อให้เหมาะสมในการแสดงค่าวัดในกรณีที่ค่าวัดมีความแปรปรวนในบางครั้งมีค่าอยู่ระหว่าง 1-30 โดยกด "SELECT" และเพิ่ม-ลดค่าโดยกด "+" หรือ "-" และ save ค่าที่ต้องการโดยกด "ACCEPT"
- การ setup "UNIT" มีรูปแบบที่สามารถเปลี่ยนเป็นแบบ Sv/h หรือ rem/h (1 Sv = 100 rem)

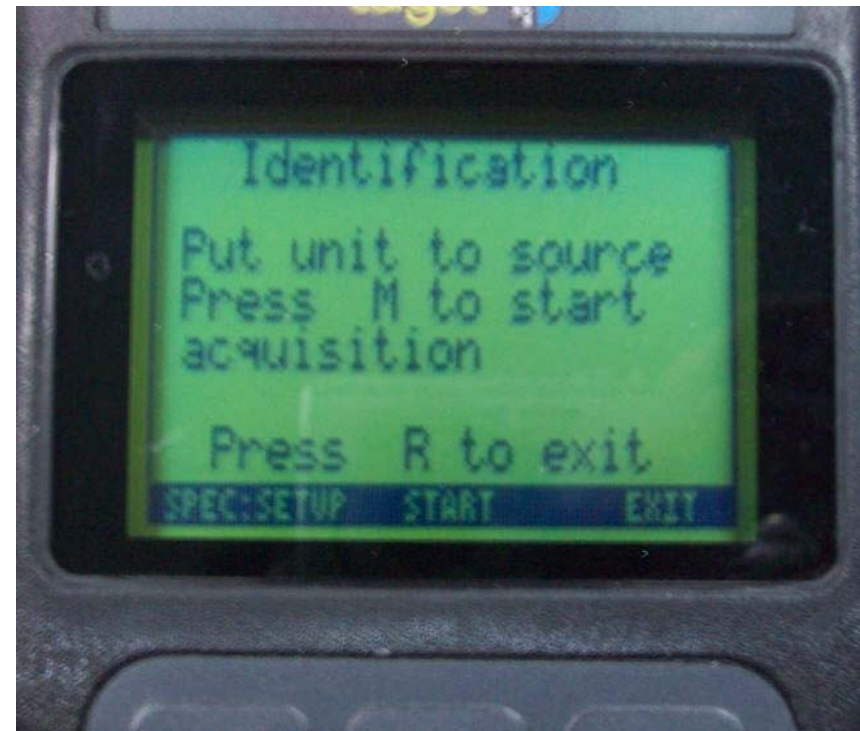
Menu

- การเข้า Menu โดยกด“R”โดยจากการ run dose rate โดยมี option ดังนี้
  - Identification
  - Finder
  - Advanced Mode
- เลือก option ต้องการโดยกด“DOWN”และเลือก option โดยกด“SELECT”

Identification Mode

- การเข้า **identification** โดยกด
“M” โดยจากการ **run dose**
rate โดยมี **option** ดังนี้
  - Identification
  - Finder
  - Advanced Mode
- เลือก **option** ต้องการโดยกด
“DOWN” และเลือก **option**
โดยกด “SELECT”

Identification Mode

- การเข้า **start** โดยกด “M” โดยเครื่องวัดจะดำเนินการวัดและเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาชนิดของ **Isotope** ที่จะบ่งชี้

Identification Mode

- การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการวัด บางครั้งถ้าข้อมูลของรังสีที่วัดมีระดับ กัมมันตรังสีต่ำเกินไปหรือเวลาการวัด สั้นเกินไป เครื่องวัดก็จะแสดง ข้อความ” **Low Activity!**”

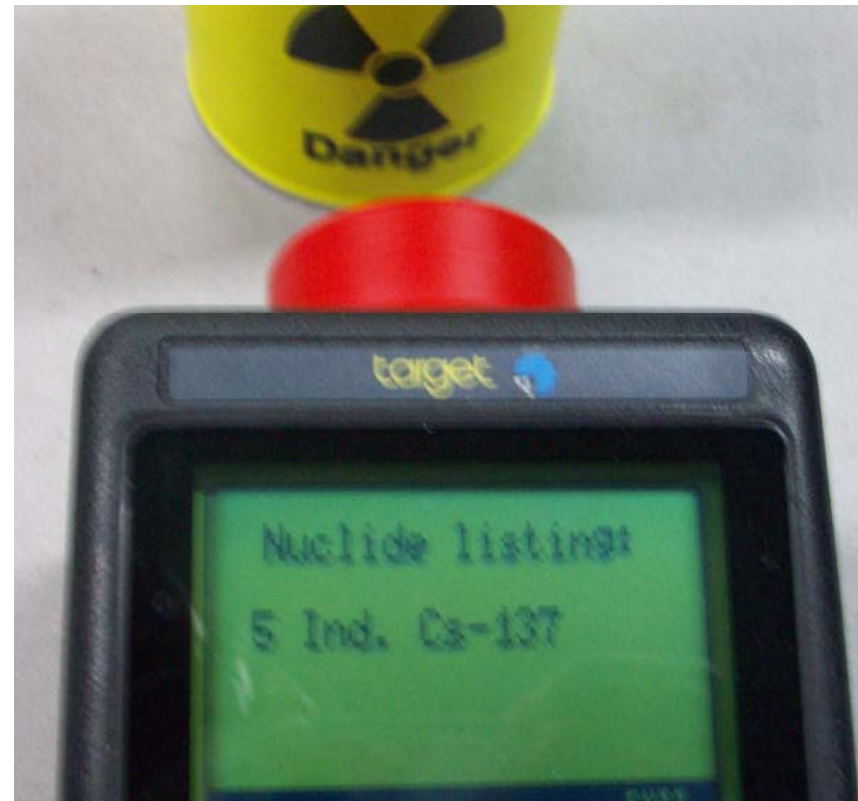
Identification Mode

- การวิเคราะห์ข้อมูลที่วัดได้จะใช้เวลา
ช่วงหนึ่งเครื่องวัดก็จะแสดง
ข้อความ” **Analysing Data
Please wait**”
- แต่บางครั้งการบ่งชนิดของ
Isotope จากข้อมูลที่วัดได้แต่ไม่
สามารถบ่งชนิดของ **Nuclide** ได้
เนื่องจากข้อมูลใน **Library** ของ
เครื่องวัดมีไม่เพียงพอ ก็จะแสดง
ข้อความ” **Nuclide Listing:
Not in Library!**”

Identification Mode

- การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการวัดเมื่อสอดคล้องกับการวิเคราะห์ก็จะแสดงข้อความ” **Nuclide Listing 5 Ind.Cs-137**” พร้อมกับ การแสดงระดับการ **maching** ของ **Isotope** ที่วิเคราะห์จากระดับ **1** (ใกล้เคียงน้อยที่สุด) ถึงระดับ **10** (ใกล้เคียงมากที่สุด)

Identification Mode Setup/Spectrum Display

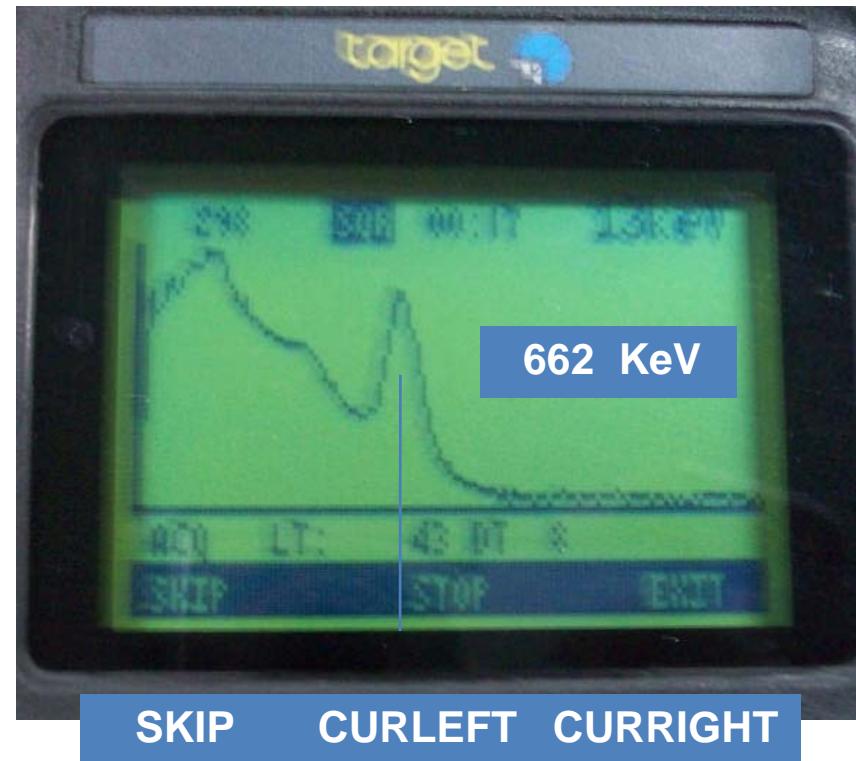
- เมื่อเลือก "SPEC SETUP" ก็จะสามารถกด "ACQ" ดังนั้นโหมดจะแสดง **energy spectrum** โดยแสดงสเปกตรัมที่วัดได้จากการวัดซึ่งสามารถดูแถบพลังงานทั้งในรูปแบบตำแหน่ง(**Channel**)และระดับของไอโซโทปที่วัดได้

Spectrum Display

- เมื่อกด "SKIP" จะมีฟังก์ชันต่างๆ ให้เลือกเช่นจะบ่งตำแหน่งของ Peak ก็สามารถใช้ **curright** และ **curleft** เลื่อนไปมาเพื่อหา **isotope** จาก **peak** ได้

Spectrum Display

- เมื่อกด **"SKIP"** เลือกฟังก์ชัน **"ZOOM"** เพื่อขยาย Energy Spectrum ในส่วนรายละเอียดของสเปคตรัม, กด **"CLEAR"** เพื่อล้างข้อมูลสเปคตรัม
- เมื่อกด **"SKIP"** เลือกฟังก์ชัน **"SAVE"** เพื่อเก็บข้อมูลรูปสเปคตรัม (สูงสุด 50 สเปคตรัม) และเลือก **"LOAD"** เพื่อดึงข้อมูลสเปคตรัมที่เก็บไว้ในหน่วยความจำออกมาใช้

SKIP

ZOOM

CLEAR

SKIP

SAVE

LOAD

Spectrum Display(ต่อ)

- เมื่อกด “SKIP” เลือกฟังก์ชัน “LOG” ก็จะเป็นสเกล logarithm ในการวัดค่า, กด CHANNEL เพื่อเปลี่ยนเป็น Energy
- เมื่อกด “SKIP” เลือก “TESTM” เพื่อแสดงค่า control parameter เช่น Peak position, Resolution, Fine gain และเลือก “RT” เพื่อเลือกพารามิเตอร์แบบ real time หรือ life time (LT)

SKIP

LOG

CHANNEL

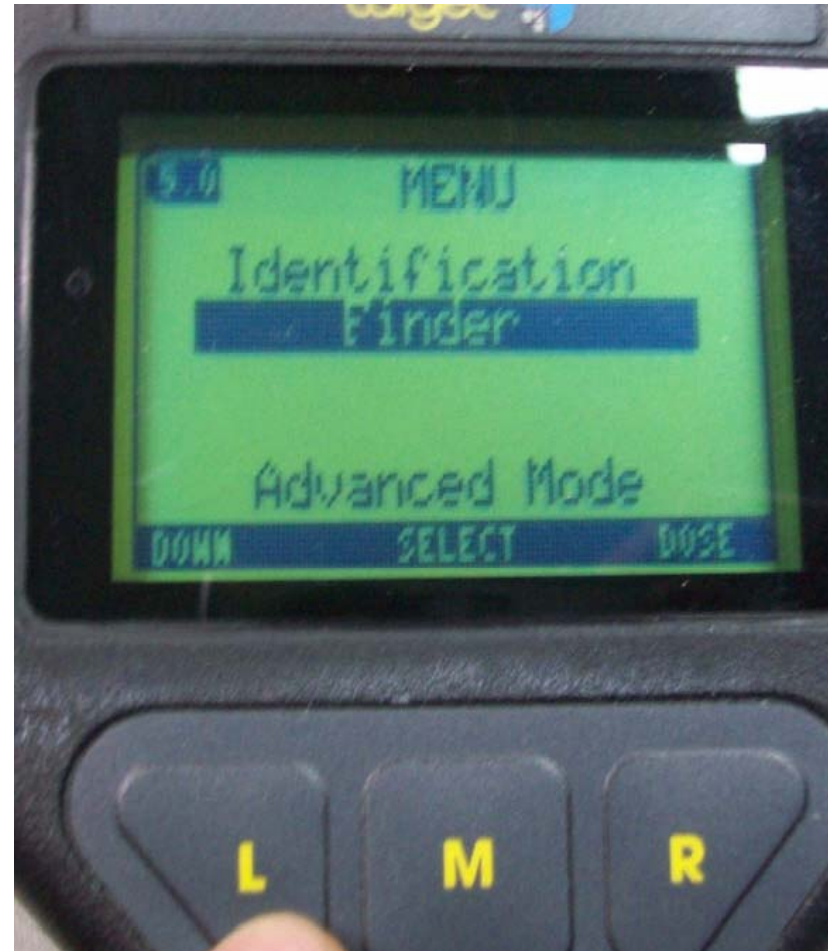
SKIP

TESTM

RT

Finder Mode

- กด "L" เพื่อเลือกแล้ว
กด "SELECT" ที่ปุ่ม M โดยมี
วัตถุประสงค์ใช้ในการค้นหา
source โดยดูจากระดับการ
เพิ่มขึ้นของ dose rate ซึ่ง
สามารถดูได้ในรูปแบบ
histogram และค่าของการวัด

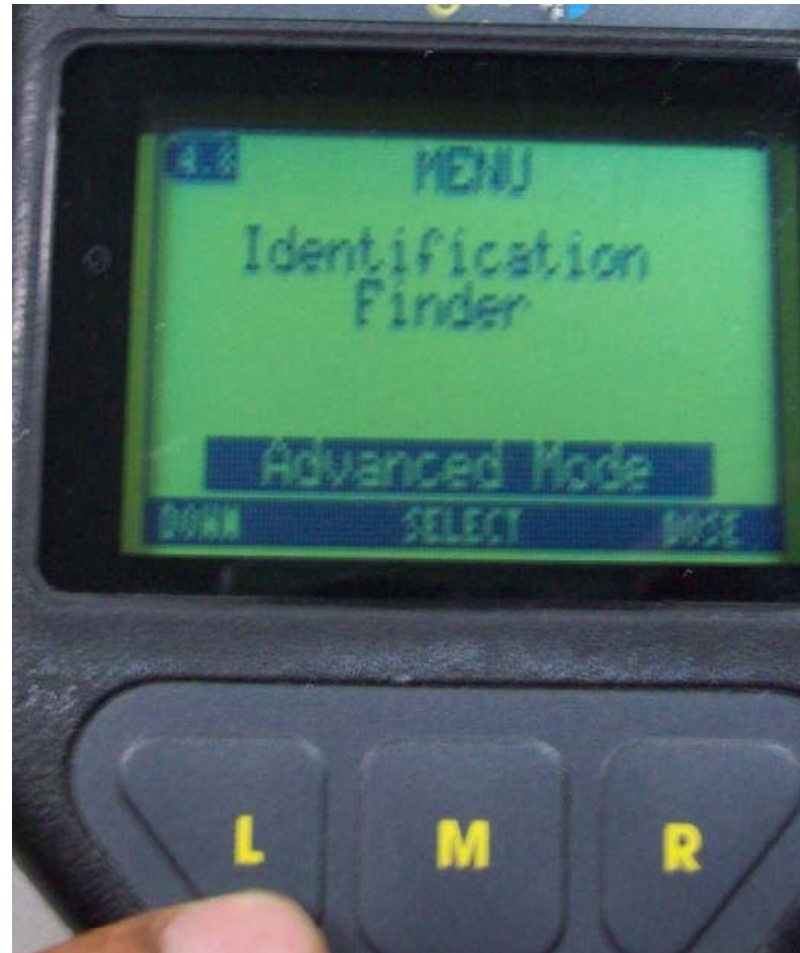
Finder Mode

- **Histogram** และค่าของการวัด สามารถดูลักษณะของระดับรังสีต่างๆของ **Source** เพื่อสำหรับการค้นหาวัสดุทางรังสีต่างๆโดยสามารถตั้งค่า **threshold** สำหรับ **Rate warning** หรือ **Rate alarm** ได้

Advance Mode

- เป็น mode ที่สามารถเข้าสู่ spectrum mode และการ setup ค่าต่างๆของเครื่องมือเช่น system setup, display setup, set date/time, set password ฯลฯ

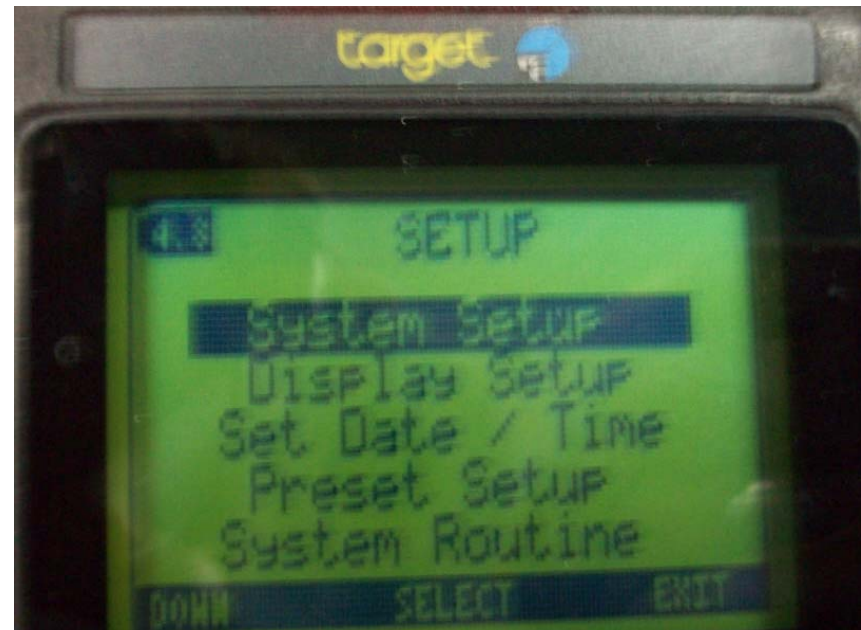
Advance Mode

- เลือก "Setup" โดยกด L (Down) เลื่อนเพื่อเลือกแล้วกด M(Select) เพื่อเข้าไปในรายการย่อย

Advance Mode

- ฟังก์ชัน **setup** ต่างๆสามารถเข้าไปตั้งค่าในแต่ละส่วนของระบบเครื่องวัด

Advance Mode

- ฟังก์ชัน **System setup** ต่างสามารถเข้าไปตั้งค่าระบบของเครื่องวัดเช่น
- **Sound On,Off** เปิดหรือปิดเสียง
- **TL (Trigger Level) set** ค่าระหว่าง 0-255 เพื่อเป็นค่า **Threshold** สำหรับป้องกัน **noise**(สัญญาณรบกวน)
- **Battery** สำหรับตั้งค่าปริมาณ **mAh** ตามชนิดที่ใช้ในเครื่องวัด

Advance Mode

- ฟังก์ชัน **Display setup** ดังนี้
- **Language** ภาษาที่แสดง
- **Light** ค่าเวลาของการให้ความสว่างในการแสดงตัวอักษรบน **LCD** มีค่าตั้งแต่ 5-60 วินาที
- **LCD** สำหรับตั้งค่าระดับต่างๆเพื่อความเหมาะสมกับ **ambient temperature** ซึ่ง **sensitive** กับ **LCD** มีค่าระหว่าง 170-190
- **Aoff** คือการตั้งค่าเวลาเพื่อ **Auto switch off** เมื่อไม่มีกดปุ่มตามเวลาที่ตั้งระหว่าง 3-60 นาที

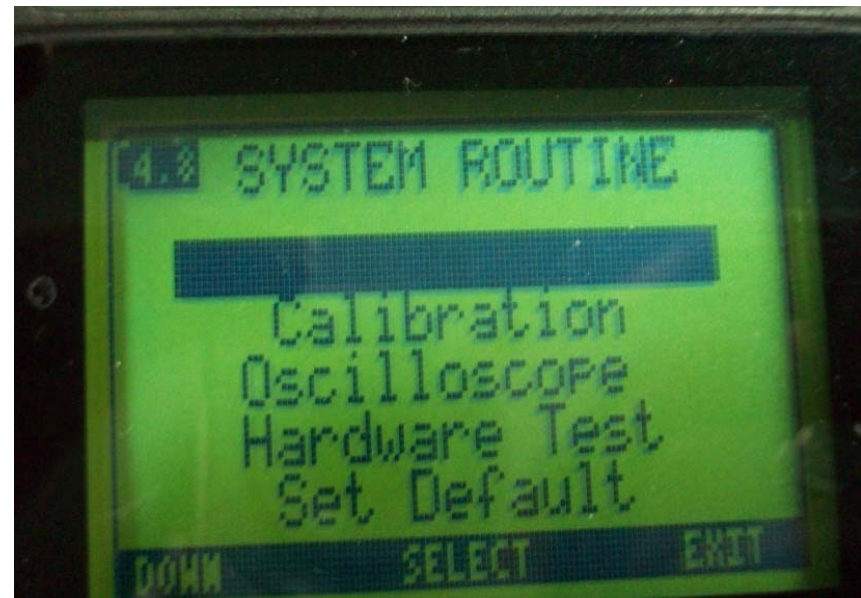
Advance Mode

- ฟังก์ชัน Date/Time setup สามารถเข้าไปตั้งค่าเวลา-วัน-เดือน-ปี ได้

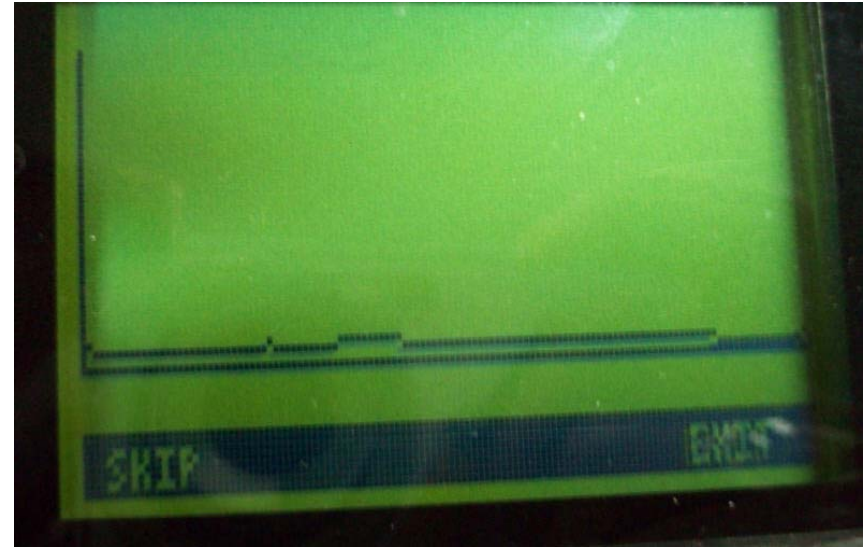
Advance Mode

- ฟังก์ชัน **system routine** สามารถเข้าไป **set** ดังนี้
- **Calibration** จะสามารถ **re-calibration** เครื่องมืออีกครั้ง
- **Hardware Test** เพื่อการทดสอบ ปุ่มกดและการแสดง **LCD**
- **Set default** เพื่อการกลับไปตั้งค่า **parameter** ต่างๆเหมือนครั้งแรกจากผู้ผลิต

Advance Mode

- ฟังก์ชัน **Oscilloscope**
สามารถเข้าไปดูสัญญาณการ
ตรวจจับรังสีจากหัววัดได้ซึ่งเป็นการ
ตรวจสอบการรับสัญญาณจากหัววัด
เพื่อ **check** เครื่องมือวัด

Specifications

Features

Functions

Dose rate measurement
 Total dose display
 Spectrum analysis
 Nuclide Identification
 Source Finder
 Spectrum Stabilization

Electronics

Digital multi channel analyzer
 PMT preamplifier, High Voltage supply, Spectroscopy amplifier

Detectors (standard)

NaI(Tl) Ø 1" × 2"
 High dose rate GM counter

Physical Properties

Weight

930 g without batteries

Dimensions

230 mm × 90 mm × 70 mm

Temperature range

- 15 to + 55 °C

Protection, protection class

Water proof, dust tight, IP 65

Drop test

1 m on concrete without detector

Dose / dose rate measurement

Sensitivity (¹³⁷Cs)

> 500 cps per µSv / h
 or > 500 cps per 100 µrem/h

Dose rate range

NaI(Tl)

10 nSv / h to 250 µSv / h
 or 1 µrem/h to 25 mrem/h

GM

250 µSv/h to 1 Sv/h
 or 25 mrem/h to 100 rem/h

Dose range

100 nSv to 1 Sv

γ - Energy range

NaI(Tl)

or 10 µrem to 100 rem
 25 to 2,500 keV (2.5 MeV)

GM

60 to 2,000 keV (2 MeV)

Alarm

Totally 4 (2 each for dose and dose rate), visible (red LED) and audible

Spectrometer System

Conversion Range

1,024 channels

Input rate

≥ 500 kcps

Specifications(cont')

Throughput rate ≥ 50 kcps
Pile - up rejection 400 ns pulse pair resolution

Special Features

Stabilization Temperature, HV, peak position
Calibration Energy, detector efficiency, dose rate
Detector recognition Rate dependent automatic switch
NaI $\leftrightarrow$ GM

Operation

Batteries 4, type: AA, LR6, 1.2 to 1.8 V
Rechargeable NiCd, NiMH,
Non rechargeable Alkaline, MnO, Li
Keys / Buttons 4
Display Monochrome with backlight,
61 mm $\times$ 43 mm

Communication

Port Infrared via serial port

Detector Specifications

Type NaI(Tl) standard
Dimensions $\varnothing 1'' \times 2''$
Energy resolution Typical $\leq 7.5\%$ @ 662 keV

Options

Detectors NaI ($\varnothing 35$ mm $\times$ 90 mm), shielded
NaI, CZT